

KOČEVSKI SLOVENEK

Izhaja vsakega 5., 15. in 25. dne v mesecu; če je na tak dan praznik, dan prej. — Pos. šte. 1 — din.; letna naročnina 30 din., v zamejstvu 60 din. — Poštno-ček. rač. št. 17.785. Oglasi po ceniku. — Izdaja konz. lista, čigar predst. je Karel Škulj, župnik v Dol. vasi pri Ribnici. — Urednik Andrej Struna, Kočevje. — Tiska tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

Svetal vzgled

Svet se čudi, ko posluša poročila s severnih bojnih poljan; že petdeset dni se ruski komunisti zaganjajo v Fince, da bi jih kaznovali, ker se prostovoljno niso udali nasilju in njim izročili svoje države kot so storile sosednje baltiške oblasti v plen. Zares čudo! 184 milijonov močna Sovjetska Rusija, pa ne more z vsemi svojimi bojnimi pripravami osvojiti štirimilijonske finske države. Pa zopet novo čudo: Ni še pol desetletja, ko so se Francozi izmed vseh držav Evrope najbolj navduševali za Sovjetsko Rusijo, pred nekaj dnevi pa so isti Francozi razveljavili vse poslanske mandate komunistične stranke na Francoskem, ker so uvideli, da so prav komunistični poslanci največja nevarnost za francosko državo. V parlamentu v Parizu so poslanci dokazali, da so komunistični agitatorji navedeni rušili lastno državo v korist najhujšemu sovražniku Francije — Nemcem. Kakor bi ne bil nihče mislil, da bo mali finski narod osramotil rusko armado in da bo tako zapahnil vrata lastne države, da ruski medved ne bo mogel na njih zemljo, tako ne bi nihče nikdar mislil, da bodo Francozi bi najhujše zatirali komuniste, in vendar je oboje res. Mnogo se razglablja v evropski javnosti, a od kod to, kje leži razlog za to čudo! Razmišljamo tudi mi in pristanemo na ono trditev, ki pravi, da je vzrok v obeh navedenih pojavih — iskrena domovinska ljubezen. Stoletja že niso v taki luči pokazala, kaj zmore prava domovinska ljubezen kot to, kar se razvija pred našimi očmi, ko Finci v najstrašnejšem mrazu, ki si ga mi ne moremo predstavljati — 51° mraza, s takim navdušenjem odbijajo silne ruske množice, da je njih zemlja danes očiščena od sovražnika. Za svobodo svojega naroda, za svobodo svoje zemlje, za neokrnjenost svoje nacionalne države rajši smrt! Tako so si zaprisegli in začeli boj s petdesetkrat večjim sovražnikom in ga danes srečno vojskujejo. Cela Evropa se je oddahnila videč, da ruska moč ni tako strašna kot so vpili komunisti, prerokujoč, da bo sovjetski val strl vsak odpor. Narodi so se oddahnili. To delo je izvršila domovinska ljubezen malega naroda. Lepšega vzgleda pač ni dalo že mnogo stoletij. Mali David je spravljal na tla velikega Golijata. Vsi mali narodi Evrope, ki so se tresli, kdaj jih bo pohrustala kaka velesila, so se zravnali kažoč na dokaz Fincev, da imajo mali narodi tudi pravico do obstoja. Da, zares je čudežna sila domovinske ljubezni! Pa takoj nastavimo še drugo vprašanje: Zakaj so Rusi tako nemočni, da je njihov ugled v svetu v nekaj tednih padel tako nizko. Res, da so sovjetski vojaki v pomanjkanju na obleki, hrani in strašnem mrazu, a finski vojaki so v istem ledu. Nekaj manjka ruskim množicam — domovinske ljubezni. Komunist ne pozna ne naroda ne domovine, komunistu je vse življenje le materija, to, kar se da pojesti, popiti, to, kar služi najnižjim nagonom človeka, v njem ni smisla za medsebojno krvno sorodstvo, kar tvori narod. Ker komunist naroda ne pozna, mu je tuja ljubezen do lastne krvi, zato ne pozna narodnega navdušenja. Danes je komunist v

Rusiji suženj svojega brata, suženj na svoji zemlji, brez svobode, brez vzvišenih idealov, brez one plemenite ljubezni, ki je tako močna, da dela čudeže kot smo zgoraj videli. In, če ni v komunistu ljubezni do naroda, do brata, je popolnoma dosledno, saj dete po njih naukih in praksi ne sme poznati ne matere ne očeta ne družine. Saj je njihov učenik izrekel strašno besedo, da je družina le glas največje nesramnosti. Kdor pa roditeljev ne ljubi in družine ne pozna, ta ne more imeti pojma o narodu in še manj o ljubezni do njega.

In če nima nesrečno rusko ljudstvo nobene narodne vzgoje, in če je suženj v jarmu svojega brata, če je suženj na svoji lastni zemlji, zakaj naj žrtvuje svoje najvišje dobro na zemlji — svoje življenje, svojo kri? Domovinsko navdušen vojak gre vriskaje na bojne poljane in gleda pogumno smrti v obraz — na Finskem pa mora rusko armadno poveljstvo skrbeti za dve fronti, prvo, ki stoji pred sovražnikom, drugo, ki stoji zadaj za to vrsto s strojnimi, da jo žene v prisiljen boj. Med dvema ognjema, premražen, lačen, nezadostno oblečen, naj ruski človek osvaja tujo zemljo za svoje trinoge. Kruto je to, a to docela dosledno! Komunistem vzame človeku vse višje vzore, ubije v njem vse, kar je človeškega in vzbudi, kar je živalskega, zato pa ne žanje drugega, kot pohoto, sovraštvo, ubijanje in kri. Grozna ravan, posuta s tisoč in tisoč mrljici, govori o sadovih komunizma in delu sovjetske vlade. In, če pomislimo, kako krvoločni poglavar komunistov kolje lastne tovariše, strelja ljudi, ki bi bili radi izvršili svojo nalogo na bojnem polju, pa je niso mogli in zato izginejo v ječe in na morišča, kdo se ne bi s studom obrnil od komunizma, ki je zares prišel naravnost iz pekla.

Ko bi človeštvo bilo v kali zatrla vse take pojave takoj v začetku, kaj gorja bi bilo na zemlji prihranjenega! Da! Šodobni diplomati in politiki so v tem pogledu silno veliko zagrešili. Vse krivice, ki jih je komunizem zadajal ob svojem nastopu na Ruskem, so prezrili, začeli so se bratiti z njimi, ponujali politično prijateljstvo in gospodarsko pomoč, spravili so jih celo v Zvezo narodov, skoraj edini predsednik katoliške irske republike se je takrat ustavljal tej nedoslednosti, tej zausnici vsemu kulturnemu svetu. Najbolj pa so se zato navduševali Francozi in Angleži, ki so bili v Zvezi narodov absolutni gospodarji. In danes! Najhujši zatiralci komunistov so prav Francozi in Angleži, ki pozivajo ves svet, da naj gre pomagat Fincem proti navalu ruskih komunistov. Prišla so tudi druga spoznanja, a tudi prepozno. Za vse napake politikov, diplomatov in predsednikov držav z raznimi naslovi se mora pokoriti ljudstvo v strelskih jarkih in v zaledju, če je danes sploh kak razloček glede življenjske nevarnosti med fronto in zaledjem. Povdarimo pa, naša država nikdar ni priznala komunistične Rusije in tudi doma ni trpela nikjer zastopnikov komunizma. Zato se ji ne bo treba pred zgodovino zagovarjati, vse priznanje blagopokojnemu kralju Aleksandru in njegovemu nasledniku, vladam in držav-

nemu vodstvu. V naši državi se domovinska ljubezen ni ubijala, v nas se je vzgajala idealna ljubezen do naroda, zato je v obrambo naše narodne vzgoje, našega naroda in naše Jugoslavije vsako delo, ki stremlji za tem, da se v Jugoslaviji zatre sleherni pojav komunizma. Svetal vzgled Fincev naj nas dviga do čiste, nesebične, požrtvovalne domovinske in narodne ljubezni!

Osilnica hoče k Sloveniji!

Po mnogih znakih sodeč bo v naši notranji politiki prišlo v bližnji bodočnosti do ustanovitve slovenske in srbske samoupravne enote po zgledu banovine Hrvatske. Pričakovati smemo, da bo istočasno rešeno tudi vprašanje banovinske pripadnosti slovenskih občin Osilnice in Drage. Zato se mi iz Osilnice ponovno oglašamo, da bi gotovo preprečili, da bi se glede nas ne ukrenilo nekaj, kar bi bilo proti volji ljudstva. Vsi merodajni krogi, tako slovenski kot hrvaški, poznajo naš problem. Vsi pa, če so iskreni, tudi vedo, kaj zahteva in za kaj se je ogromna večina tukajšnjega ljudstva že ponovno izrekla. In to je tudi čisto dosledno. Zakaj ne samo, da smo že po narodni zavesti trdi in značajni Slovenci (kar sem poudaril že v članku, ki ga je prinesel „Koč. Slovenec“ z dne 15. decembra), ampak tudi gospodarski razlogi govorijo za priključitev Osilnice k Sloveniji. Nekateri sicer venomer vpijejo o pasivnosti teh krajev — seveda silno pretirano in enostransko — toda tihoma si pa vendar priznavajo, da pri tem zasledujejo edino le cilj: preprečiti priključitev Osilnice k slovenski banovini. Kajti — med štirimi očmi rečeno — naši kočevski gozdovi poleg mnogega drugega tudi niso brez haska in za gospodarsko poživitev teh krajev v bodočnosti velikankega pomena. Ako kdo pravi, da bomo zaradi „odvisnosti“ od hrvaškega gospodarstva v Sloveniji na slabšem, potem mu odgovarjamo, — imajoči pred očmi vse v poštev prihajajoče elemente —, da prvič to absolutno ne drži, vsaj danes ne več in še manj v bodoče, drugič pa, da je vsaka ekstremna akcija dvorezen meč, ki zna povzročiti neljubo reakcijo. Sicer pa smo trdno prepričani o bratskem duhu, ki da preveva kakor Slovence tako tudi Hrvate in ki bo onemogočil tako neljube dogodke za vso bodočnost. Mimogrede naj omenim: Pod „gospodarsko škodo“ je mišljena bojazen, da v novih razmerah slovenski delavci ne bodo mogli v hrvaške gozdove. Toda, če je bil to še pred leti pogosten pojav, je danes že silno redek. V kolikor se je pa tudi doslej še s tem preživljal minimalen odstotek prebivalstva, so se sedaj pokazali znaki, da peslej to ne bo več dolgo mogoče; kajti zadnje tedne se vračajo domov iz Slavonije ne samo slovenski, ampak tudi hrvaški gozdni delavci, ker da bodo Hrvatje odslej začeli z gozdovi varčevati, po nujni potrebi pa bodo delali sami. In tako danes sploh ni več aktualno, sklicevati se na ta bivši problem — z namenom, da bi slovenske merodajne kroge ostrašili s „pogubnimi posledicami“, ki da bi sledile priključitvi Osilnice k slovenski banovini. In če poskušamo kdo še z geografskimi razlogi preprečiti pridružitve naše občine k Sloveniji, da je do 17. stoletja tudi politično pripadal slovenskim oblastem in da bi bilo torej prej upravičeno govoriti o geopolitični pripadnosti Čabra k Sloveniji, kakor Osilnice k Hrvatski, če ima

Vse naročnike prosimo, da plačajo naročnino za leto 1939 in 1940!

aploh emisel govoriti o geografskih ozirih tukaj, kjer je narodna zavest živa in kjer pravična meja med bratačina narodoma ne bo pomenjala razdora, ampak vez in most. To se mi je zdelo potrebno objaviti, da bo jasno na vse strani. Ljudstvo ima pred očmi vse gospodarske pogoje življenja tako v Sloveniji kot na Hrvaškem, dobro pozna slovensko in hrvaško upravo, in danes samo še nestrpno želi, da se njegove želje čimprej izpolni. Demokracija naj zmaga! Plebiscitni značaj podpisov to zahteva. Vse delovanje, ki temu nasprotuje, pa naj prihaja od maloštevilnih domačih ali zunanjih nasprotnikov, ni nesebično in ni v službi blaginje tukajšnjega ljudstva. In zato z geslom: „Čisti računi — dolga ljubezen“ danes ponovno zahtevamo: upravnopravni priključitev slovenske občine Osilnice k slovenski banovini. Vse drugo bi bilo proti volji ljudstva, ki se je že plebiscitno izreklo. — Še ena zanimivost: V „Hrvaškem dnevniku“ z dne 19. decembra je bilo poročilo o političnih shodih, ki da jih je imel bivši poslanec g. dr. Cividini v čabranskem okraju. Našteti so skoraj vsi sedeži občin tega okraja, v katerih je omenjeni gospod doktor imel in ni imel shodov. Med njimi je tudi Osilnica. „Kljub snegu in slabemu vremenu se je ljudstvo odzvalo in prišlo na shod, kjer je vzklikalo vodji g. dr. Mačku in hrvaškemu narodu“, tako nekako se glasi poročilo. Da bodo vsi na jasnem, poudarjam, da ni označeno nedeljo bilo v Osilnici nobenega političnega shoda, kaj šele, da bi se vzklikalo „vodji“ in hrvaškemu narodu, ko vendar vsi vedo, da ljudstvo hoče nazaj k materi Sloveniji in ima svojega voditelja. Osilničan.

Primož Trubar

3

Tedaj pa mu je priskočil Peter Pavel Vergerij, bivši modruški in koprski škof, izobražen humanist, po rodu Italijan, ki je postal luteranec in bival pri württemberskem vojvodu Krištofu. Ta je pregovoril Trubarja, da se je lotil prevoda nove zaveze, in mu za tisk priskrbel pomoč nemških knezov in mest, pa tudi notranjeavstrijskega plemstva. Z Vergerijem je izdal Trubar leta 1555. novo izdajo svojih prvih dveh knjig (Abecedarium, Catechismus) zdaj s slovenskim naslovom, in „Ta Evangelij Svetiga Matvsha“. Nadaljeval pa je delo Trubar sam, brez Vergerija, a z denarno pomočjo plemstva.

Oskrbel je Slovencev prevod „Novega Testamenta“, ki je izhajal v presledkih od leta 1557 do 1577.

Nova celotna izdaja „Novega Testamenta“ s koledarjem je izšla leta 1582. Novemu zakonu se je pridružil prevod psalmov.

Beseda mladih

2

„Kaj se le povsod rinejo?“

Predragi Slovenci! Študentje — katoliški prav tako kakor vsi njihovi nasprotniki — so se začeli zavedati svojega poslanstva in svoje naloge, ki jo imajo že v gimnazijskih, oziroma sploh študijskih letih. Spoznali so, kaj morejo nuditi in kaj morajo nuditi svojemu narodu že sedaj in ne šele pozneje v svojih življenjskih poklicih. Želimo postati enkrat narodni delavci svojega naroda. S svojim znanjem pomagajo svojim domačim in svojim okoličanom. Znaajo presojati stvari, ki jih navadno ljudstvo ni zmožno, in v takih primerih je njihova beseda merodajna. Važno je sedaj kakšnega svetovnega nazora so taki študentje in kako potem tolmačijo vse stvari svoji okolici. Važno je to zlasti zato, ker morejo oni s svojimi besedami in vzgledom ljudstvo dvigati ali pa — zastrupljati. In ker se v sedanjih časih dogaja, da se večkrat narod zastruplja kakor pa vzgaja, smo katoliški študentje začeli novo gibanje, ki naj z jasno in odkrito besedo prepreči vsako zastrupljanje, ki bi moglo priti od strani teh ali onih študentov med ljudstvo. Začeli smo se vzgajati sami sebe — v nesebične, močne in vztrajne narodne delavce, ki se ne bojijo žrtve ne naporov, temveč hočejo dati vse svoje moči na razpolago cerkvi in narodu.

„Kaj nam le more nuditi ta uboga študentovska para...?“

Trubar je oskrbel slovenske protestante tudi z raznimi katekizmi, s pesmarico, s „Cerkovno ordningo“, z „Artikuli (nauki) te prave stare vere kerszhanske“ in nazadnje še s prevodom Luthrove „Postile“, ki jo je dovršil še na smrtni postelji; izdal jo je njegov sin Felicijan leta 1595. Trubar je bil tudi eden najplodovitejših zlagateljev protestantskih cerkvenih pesmi.

Trubarjevo področje se je razširilo, ko je došel (1557) na Württembersko bivši deželni glavar štajerski Hans Ungnad baron Soneški. Ta je hotel razširiti luteransko vero po vsem jugu, med balkanskimi Slovani. Ustanovil je v bivšem kartuzijanskem samostanu svetega Amada v Urahu na lastne stroške tiskarno. Vodil pa je celo podjetje v literarnem oziru Trubar, dasi hrvaščine ni znal dovolj; pisal je knjigam tudi nemške predgovore.

Trubar je najplodovitejši pisatelj med slovenskimi luteranci. Glavni namen mu je bil, da bi pridobil Slovence za protestantizem; zato je večina njegovih spisov verskoizpovednega značaja, prepojena z napadi na katoliško vero in vernike. V prvem času je bila ta polemika še bolj mirna, po njegovi vrnitvi v domovino pa, ko je videl moč luteranskih stanov, je spisal najkrepkejših izrazov in psov na „malikovske papčnike“. V svojih spisih pa govori tudi o koristi branja in pisanja, o načinu, kako treba urediti šolstvo luteranske veroizpovedi, o veliki dobroti tiska, pa tudi o sebi in o svojem življenju in delu, a vse je podrejeno glavnemu namenu, boju za luteranstvo.

Trajne vrednosti je Trubarjeva priredba našega črkopisa. Za čistost in lepoto slovenskega jezika se Trubar ni preveč trudil. Pisal je kmetiški jezik, kakor se govori na Raščici. Rabil je tudi tujke, ki jih narod govori, dasi je zanje poznal in časih tudi rabil navadni slovenski izraz, rabil pa je tudi celo vrsto tujk, ki jih narod ne pozna; vendar pa je tvoril tudi nove slovenske besede časih prav lepo. Za zgodovino slovenskega jezika pa je Trubarjeva slovenščina zelo dragocena, ker nam je ohranila mnogo starinskih besed in oblik.

750.000 angleških psov in mačk brez gospodarjev

Londonsko društvo za varstvo živali je te dni sprejelo v svoje varstvo okrog 750.000 psov in mačk. Vse te živali so ostali brez svojih gospodarjev, ker mnogi meščani v hitrici pri evakuaciji niso mogli vzeti svojih ljubljencev s seboj v notranjost dežele, bodisi, da jih niso našli, bodisi da niso utegnili ali pa niso imeli prostora. Zdaj se bo za zapuščene živali zavzelo londonsko Društvo za varstvo živali.

Na ta ugovor sem nehote odgovoril že skoraj popolnoma določno v prvem odgovoru. Sicer pa verjetno tudi sami tisti, ki tako govorijo, niso premislili svojih besed in jih pretehtali ter ne mislijo resno. Res, denarnih podpor ne pričakujte od študentov, kajti ti so denarnih podpor (v precejšni meri) prav tako potrebni kakor vi, oziroma še bolj. Morejo vam pa nuditi drugo oporo, to sa duhovna in moralna opora. Saj veste, kako težko je trpeti, če vidite, da ste sami, ali da vas morda drugi gledajo od strani in se celo posmehujejo vašim žrtvam in se norčujejo iz vašega trpljenja. Koliko lažje in kako lahko pa je trpeti, če me drugi tolažijo, spodbujajo in krepe, če nas drugi na ta način podpirajo. Često je taka moralna podpora in opora mnogo bolj potrebna kakor pa materialna. In kako lahko boste vi prenašali vse žrtve, ki jih zahteva vera in ki jih zahteva narodnost, ko boste videli, da stojte za vami oni, ki jih še čaka tako trpljenje. Oni, ki pridejo za vami pa se že sedaj pripravljajo na to, se ne norčujejo iz vašega trpljenja, marveč ga visoko cenijo in spoštujejo ter vam kličejo: „Ne obupajte! Ne omagajte!“

„Kaj le študentje iščejo v tem listu? Nič jih ni treba!“

To pa govorijo tisti, ki dobro vedo kaj morejo storiti študentje in se njihovega dela boje. To govorijo zlasti naši nasprotniki in pa vsi, ki so naselili njihovim besedam. Kdor tako ugovarja, vedite, da se boji katoliških študentov in njihove odkrite besede. Zakaj

Notranji pregled

Knežji obisk v Zagrebu - novi volilni red za hrvaški sabor - slavnosti

V nedeljo 14. t. m. se je knez-namestnik Pavle s kneginjo Olgo pripeljal v Zagreb, kjer je bil nad vse slovesno sprejet. Z njim so prišli v Zagreb tudi ministri s predsednikom Cvetkovičem na čelu. Slovenski narod je zastopal pri teh dogodkih minister dr. Miha Krek. Častno stražo je knežji dvojici v slavnostnem sprejemu delala kmečka zaščita peš in na konjih v svojih novih uniformah. V špalirju pa so stali pristaši HSS od postaje do banskih dvorov. Na postaji je knežjo dvojico pozdravil najprej dr. Maček, nato pa ban dr. Šubašič. Sprejem je nato krenil po okrašenih zagrebskih ulicah na Grič, kjer je pred cerkvijo sv. Marka kneza namestnika Pavla in kneginjo Olgo pozdravil zagrebski nadškof dr. Stepinac, ki je nato v cerkvi zapel zahvalno pesem. Nato so visoki gostje odšli v banske dvore ter je knežja dvojica z balkona gledala mimohod hrvaških množic. Pri tej priliki je kneza pozdravil kmet Baburič ter mu je knez Pavle odgovoril v govoru, ki se je v njem vsemu hrvaškemu narodu zahvalil za sprejem. Z okna je nato nagovoril množico še dr. Maček, ki je povedal, da je knez namestnik zdajle podpisal novi volilni red za hrvaški sabor. Zvečer je bila slavnostna večerja, drugi dan zjutraj je bila služba božja v pravoslavni cerkvi, nakar je knez-namestnik sprejemal razne deputacije, prot večeru pa je bila čajanka.

Izjava ministra dr. Kreka - sporazum v srečo hrvaškemu narodu - čas za enakopravno Slovenijo

V nedeljo zvečer po slavnostnem sprejemu je minister dr. Krek dal izjavo, kjer je izrekel svojo srečo, da je kot zastopnik slovenskega naroda mogel biti navzočen pri sprejemu kneza namestnika Pavla in kneginje Olge v glavnem mestu hrvaškega naroda. Povedal je, da so ti dogodki pokazali, kako je hrvaški narod v svoji celoti hvaležen modremu knezu za sporazum, kateri je bil kronan s tem obiskom. Minister dr. Krek je še naglasil, da se je za ta sporazum mnogo trudil tudi voditelj Slovencev dr. Korošec, kar hrvaški voditelji vedo. Izrazil je prepričanje, da bodo ti zagrebski dnevi imeli v notranji politiki še svoje dobre posledice. Sporazum je prinesel srečo hrvaškemu narodu, zato naj se zdaj to načelo uporabi še za slovenski in srbski narod. Dejal je: „Mislim, da je prišel čas, ko bo zdaj treba urediti tudi enakopravno Slovenijo in srbski del države, da bo vsa naša narodna družina zadovoljna in sodelovanje Slovencev, Hrvatov in Srbov povezano v skladnosti, kar je v nevarnih časih zelo važno.“

bi študentje ne imeli ničesar opraviti in zakaj jih ni treba? Študentje hočemo, da povsod, kjerkoli je možno, koristimo narodni stvari. In če je kje mogoče koristiti, je to gotovo v časopisih in to posebno v tistih, ki so narodu namenjeni. In ker mi hočemo koristiti vam, smo začeli sodelovati z vami. To je naš odgovor.

Poleg tega je pa še nekaj drugega. Tudi med vami Kočevskimi Slovenci so raztreseni katoliški študentje. Te naj naše vrstice združijo! Sami, raztreseni ne morejo storiti ničesar, če pa bodo združeni v neko skupnost in bodo videli okrog sebe množico mladih idealnih ljudi, bodo tudi v sebi začutili moč in delali za narod. Saj imajo tisti, ki so med vami, največjo možnost in najlepšo priliko, da naredijo največ dobrega.

Pozdravljeni vsi, ki boste brali naše članke! Bodo to nekateri načelni, drugi prosti opisi, spisi in potopisi. Včasih bo zašla vmes tudi kaka pesmica; berite tudi to, kar bomo mi napisali. Pozdravljeni vsi naši prijatelji!

Opomba: Vse študenje kočevskega okraja, ki jim pride kdaj v roke ta list in so pripravljeni pridružiti se našemu delu, prosimo, naj pošljejo svoj naslov in svoje prispevke na naslov: Trdan Lojze, zavod sv. Stanislava, Št. Vid nad Ljubljano. Prosimo še enkrat, naj vsi sodelujejo in pomagajo našemu delu. Zlasti pa prosimo, da se nam pridružijo vsi kočevski študentje. Te ponovno prosimo za naslove. Na delo torej vsi, ki čutite v sebi moč, da pomagate drugim. Z Bogom za narod! Tan.

Močna Jugoslavija

Tudi časopisje doma in zunaj, ki je poslalo v Zagreb svoje posebne poročevalce, je bilo polno hvale. Vsi so izjavljali, da je ta dogodek pokazal, kako je zdaj Jugoslavija doma močna in kako bo ta močna Jugoslavija zdaj tudi na zunaj imela večjo moč, da se bo lahko izognila vsem nevarnostim.

Knežja dvojica v Kupincu

Knežja dvojica je ostala v Zagrebu do srede. V torek dopoldne si je knez namestnik ogledal kulturne ustanove v Zagrebu, zlasti galerije in muzeje, kneginja Olga pa si je ogledala razne dobrodelne ustanove. Proti večeru se je knežja dvojica odpeljala v Kupinec, kjer sta obiskala dr. Mačka na njegovem domu. Tukaj so ju hrvatski kmetje pristrčno sprejeli.

Izjava dr. Mačka o volitvah

Ob knežjem obisku je dr. Maček dal časnikarjem izjavo, kjer je med drugim tudi povedal svoje mnenje, da bi bil zdaj čas za volitve in da bi naj se ureditev države glede drugih delov preložila za čas po volitvah.

Vprašanje ureditve države v drugih delih

V zvezi s tem so se oglasili srbski listi in drugi politični krogi, ki vele, da je vsekakor treba poprej vsaj v načelu rešiti vprašanje ureditve države v drugih delih, preden je mogoče govoriti o volitvah. Pri tem naglašajo, da je zadeva ta, da je po sporazumu na druge bazine stvar vlade, naj to vprašanje reši, na kar bo potem ljudstvo izreklo svojo misel, kaj naj bi se predručilo.

Pretekle dni je zasedal izvršni odbor demokratske stranke v Beogradu pod predsedstvom Ljube Davidoviča in izdal resolucijo. Stoji na stališču narodnega sporazuma od oktobra 1937. leta.

Nov načelnik generalnega štaba naše vojske g. Peter Košič

Kar se tiče dogovorkov, je treba zlasti omeniti, da je bil te dni imenovan nov načelnik generalnega štaba jugoslovanske armade. Novi načelnik generalnega štaba je armadni general g. Peter Košič, ki je bil nekaj časa tudi brigadni poveljnik v Ljubljani. Novega načelnika generalnega štaba hvalijo kot nenavadno sposobnega moža in vojaka, ki tudi kot človek uživa povsod velik ugled zaradi svojega značaja in globoke izobrazbe.

Varstvo otrok v vojni

Marsikomu se je zdelo čudno, ko je čital razna poročila o pripravah za pasivno obrambo prebivalstva v primeru vojne, o poskusnih zatemitvah, o vseh mogočih odborih, o naznanju nevarnosti, o organizaciji gasilske službe, o tehnično-gradbeni službi, o zdravstveni in kemijski službi, ni pa čital ali pa le malo o specialnih pripravah za varstvo otrok v vojnem času. Zato bi se mu morda zazdelo čudno in bi mislil, da pri nas nihče ne misli, ničesar ne pripravljajo. Pa ni tako.

Intenzivne priprave za varstvo otrok v vojnem času se vrše pri nas že od meseca avgusta l. l., ko je ministarstvo vojske in mornarice izdalo poseben pravilnik za zaščito otrok v vojni. Vsi tisti, ki so jih po tem pravilniku pozvali, naj izvedejo organizatorične priprave za varstvo otrok, predvsem pa Unija za varstvo otrok, ki je po svoji iniciativi postala organ pristojnih oblasti, so se pričeli truditi, da izvedejo svoje delo kar najhitreje. Mnogoštevilna predavanja, nasveti staršem, popis otrok, ki ga je izvedla Unija s svojimi krajevnimi odbori ob podpori banske uprave in naših občin, pričajo, da se vrši delo intenzivno in s kar največjo naglico.

Da se vrši delo s takšno hitricijo, sicer še ne pomeni, da je vojna pred vrati, toda vsak pameten in izkušen človek ve, da je bolje biti zmerom pripravljen, kakor pa da te neko preseneti. Takšnih izkušenj imamo na izbiri ne samo iz pretekle svetovne vojne, marveč tudi pri onih državah, ki se danes vojskujejo med seboj. Komu ni v opomin tragična in grozotna usoda varšavskih otrok?

Unija za varstvo otrok prosi zato vso našo slovensko javnost v imenu onih, ki delajo za zaščito mladega slovenskega

Duhovno berilo

V evangeliju je zaklical Gospod: „Kdor ima ušesa za poslušanje, naj posluša.“ (Lk. 8. 12.)

Poslušaj besedo božjo v cerkvi, poslušaj Gospoda, kadar sam govori tvojemu srcu. Ali še nisi videl podobe, kako stoji Gospod pred vrati in trka, zraven pa pazljivo posluša, ali se bo kdo oglasil? Tiho trka, obzirno, da se ne prestrašiš, in zelo pazljivo je nastavljal svoje uho na vrata, da bi gotovo slišal vsak šum v tvojem srcu. „Glej, stojim pri vratih in trkam. Če kdo sliši moj glas in vrata odpre, bom vstopil k njemu in bom večerjal z njim in on z menoj.“ (Skr 3. 28.) Ta večerja so obile milosti, ki jih prinaša s seboj. Blagor ti, ako imaš takega gosta v svojem srcu. Kot ljubeča mati svojega otroka, te bo Gospod opozarjal: „Pazi, ne pojdi tja, grozi ti nevarnost! Ostaní miren, premagaj se! Opravi svoje molitve, pozneje ne bo časa! Zapri svoje oči in srce pred to mislijo, pogubna ti je...!“ Tako in slično bo govoril Gospod. To je ljubeč način, kako vzgaja On.

Ako otroka, ki je že pri popolnem spoznanju, opominjaš, pa naletiš na odpor, je tvoje srce žalostno, ako že ne nevoljno. Tako je tudi pri Gospodu. On govori stokrat k tvojemu srcu, trka na tvoje srce, pa ga morda devetindevetdesetkrat zavrneš. Kaj naj stori toliko prezrto Srce? Ali res misliš, da to nič ne pomeni? Ako bi otrok rekel: „Dosti sem velik, ne potrebujem več tvojih nasvetov, ne potrebujem te več.“ — ne vem, kateremu očetu, kateri materi ne bi prišle solze v oči, ako bi jih otrok tako zavrnil?

Čim starejši postajaš, vedno bližji si svojemu odgovoru, ki ga boš dal radi vseh navdihov, ki ti jih je ponujal Gospod. Kako že moliš v litanijah? „Zanemarjanje tvojih navdihov, reši nas o Jezus!“ Tu nočemo slišati njegovega trkanja in nosimo svoje napeke in slabosti s seboj in se tolažimo: „Bog je dober, on je ljubezen.“ Le zračunaj sam, kaj si že slabega storil, da ne govorim o mislih in željah, ki si jih imel proti božji volji, pretehtaj svoja slaba nagnjenja, seštej vse njegove navdihe, ki si jih zavračal, na neštete milosti, ki si jih tako izgubil, pa reci, ako moreš: „Bog je dober.“ Da, dober je, ali ravno zato, ker je on tebi dober Oče, bodi ti njemu dober otrok! Kdor ima ušesa za poslušanje, naj posluša!

rodu pred grozotami vojne, da jih pri delu podpira z razumevanjem, z dobro voljo, z izvrševanjem in uvaževanjem vseh ukrepov, ki so jih izdali v tem pogledu. Unija bo stalno skrbela po svojih najboljših močeh, da bo javnost, posebno pa, da bo starše podrobno in točno obveščala o vseh pripravah. V kolikor bi kdorkoli hotel imeti kakšno pojasnilo v pogledu zaščite otrok v primeru vojne, naj se obrne na pristojni krajevni odbor Unije, na občino ali na šolo. Kar največja povezanost s starši in kar največje njihovo zaupanje nam je pri tem delu kar najbolj potrebno!

Unija za varstvo otrok Ljubljana.
Krajevni odbor v Kočevju. Predsednik odbora za Kočevje je san. ref. dr. Hočevar.

Novice

Smrt zgodovinarja. V Zagrebu je umrl znani hrvaški zgodovinar Ferdo Šišić, profesor zagrebškega vseučilišča.

Pred 150 leti so v Ljubljani prvič igrali gledališko predstavo Linhartovo „Županova Micka“. Tudi Linhart je bil član krožka Žige Zoisa.

Po vsej državi veliki snežni zameti. Mraz je nekoliko ponehal, zato je padlo toliko snega, da ves promet stoji, vlaki pa imajo velike zamude.

Sneg in mraz. Zadnje dni je padlo v Kočevju za 1 m snega. Le za silo se vzdržuje promet. Mraz je 10° C.

Prosvetna zveza v Celovcu podari vsako leto vsem naročnikom „Koroškega Slovence“ žepni koledar za novo leto. Doslej se je to vršilo nemoteno. Letos je pa nemška oblast v Celovcu preprečila tisk in razpošiljatev koledarja, ki je bil edini slovenski koledar na Koroškem.

Mesto brez vode. 23. t. m. vodovodne pipe v prvem nadstropju niso dajale več vode. V pritličju pa so le malo curjale. V izvirnem zajetju je vode dovolj, pač pa je nekje počila glavna cev in voda nima nobenega pritiska več. Že dva dni iščejo napako, odmetujejo 1 m visok sneg, pa jo še niso našli. Gospodinje tope sneg, da lahko kuhajo. Kaj bo, če sneg izgine!

Pogreb. Prejšnji teden so pokopali višjega geometra v pok. g. Füllerja, ki je umrl na zagrebški kliniki in je z družino živel v Kočevski reki. Posebno se je udeleževal pri kočevskih gasilcih.

Samaritanski tečaj se je vršil zadnje mesece v Kočevju pod vodstvom tukajšnjih zdravnikov san. sreskega referenta g. dr. Hočevarja in ban. zdravnika dr. Kraulanda. Tečaj je dovršilo 36 gospodičen.

Obzornik

„Slovenski delavec“, list ZZD od 19. t. m., prinaša iz Kočevja: „Taka zima, kakor je bila pretekli teden, je pa že preveč! Saj bi kače poerkale, če bi bile kje na prostem ali pa v takih prostorih, kot je n. pr. tovarna „Slavoteka“!

Vse intervencije obratnih zaupnikov, da bi podjetje žrtvovalo par metrov suhih drv na dan za to, da bi se ogrevali tovarniški objekti, so bile brezuspešne.

Okrajni načelnik, ki ima s tem podjetjem večkrat posla, je zagrozil, da bo dal zapreti tovarno, podjetje pa da bo moralo plačati 14 dnevno mezdo. To je sicer zaleglo, vendar pa se je podjetje še hotelo maščevati nad „glavnim krivcem“, starešinom obratnih zaupnikov, ki je stalno moledoval v pisarni, na ta način, da ga je prestavilo od dela, kjer je zaposlen že sedem let, k enemu izmed najslabših, kar pa seveda kot obratni zaupnik ni hotel sprejeti.

Šele, ko je prišel v soboto zastopnik Delavske zbornice, se je spor likvidiral, in sicer tako, kakor smo želeli mi.

Pri tej priliki se moramo zahvaliti Delavski zbornici tako za delegata kakor za podeljeno podporo za naše najrevnejše delavce, ki se je nakazala prav sedaj, ko so te podpore res najbolj potrebni.

Kako dolgo človek vzdrži brez vode?

Na michiganskem vseučilišču je profesor dr. Frederic Collier delal poizkuse, da bi ugotovil, koliko časa človek prav za prav vzdrži brez vode. Ugotovil je, da človek lahko izgubi zaradi žeje največ šest odstotkov svoje teže. Preko te meje se pa začno pojavljati znaki bolezni. Kdor je torej težak 70 kil, lahko brez nevarnosti za svoj organizem izgubi zaradi žeje 4 kile. To stanje nastopi, če je človek žejen dva do tri dni. Po tem času se začne jezik trdeti, koža se suši in oči upadejo. Tu se začne mučno umiranje od žeje.

Voda izhlapeva iz človeškega telesa skozi kožo in pljuča. Normalen človek potrebuje vsak dan 2000 kubičnih centimetrov vode.

Poročajo

Kočevje. Naš rudnik zdaj prav dobro obratuje. Delavstvo se je pomnožilo in je v primeri z nekaterimi podjetji dobro plačano. Želeti je, da ta zaposlenost ostane stalna. Tekstilne tovarne pa odpovedujejo delavcem zaposlitev, kaj šele, da bi sprejele kaj novih, ki se jih vedno več priglaja.

Priznanje. Narodnoobrambni list „Ravnopravnost“, ki izhaja v Beogradu in piše v srbohrvaščini, razširjen po vsej državi, piše v zadnji številki: „V Kočevju in okolici so Slovenci razvili živahno akcijo, da zaščitijo slovenski živelj od tuje propagande. Še lansko leto je bil narodni poslanec župnik Škulj začel izdajati list „Kočevski Slovenec“. V Mozlju je odprt prosvetni dom in nedavno se je vršil občni zbor „Slovenske Straže“. Zborovanju je prisostvoval tudi delegat „Slovenske Straže“ v Ljubljani, ki skrbno motri razvoj in dogodke v Kočevju.“

V Mariboru je te dni obhajal bivši narodni poslanec g. Franc Žebot tridesetletnico svoje poroke z zvesto in vzgledno marljivo življensko družico. Odlični narodni družini tudi mi častitamo k lepemu jubileju, želeč vso srečo in božji blagoslov.

Ponikve. Tako lepih božičnih praznikov kot letos pa naša vas ni imela nikdar, ko smo jih obhajali v novi cerkvi Marije Zdravje bolnikov pri zavodu sv. Terezije. Cerkev je zares lepo zidana. Nje zunanost se kaj lepo poda med mogočni zdravstveni dom in visoko stavbo zavoda sv. Terezije. Po ljubeznivosti čč. sester ima vsa naša vas pravico in dovolj prostora v novi cerkvi, ki služi predvsem čč. sestram in stanovalcem zavoda. Nova cerkev nudi vso udobnost, krasno električno razsvetljavo, udobne klopi, krasne jaslice in celo peč. Največ zaslug za novo cerkev ima naš neumorni duhovni svetnik g. Mrkun, ki je tako lepo povzdignil naše Ponikve. Bog ga nam ohrani, Bog plačaj ljubeznivim sestram zavoda!

Ribnica. Po smrti blagopokojnega dekana g. Antona Skubica je prevzel župno upravitelstvo kaplan g. Ludvik Zajc. Za dekana pa je imenovan gosp. duhovni svetnik Jakob Ramovž, župnik v Velikih Laščah.

Struge. Nekaj podpore smo dobili od banske uprave, nekaj pa od ministrstva socialne politike, toda kaj je to med toliko množico potrebnih. Upamo, da bomo še deležni, ker potrebni smo zelo, za prejete podpore se pa najlepše zahvaljujemo.

Kočevska reka. Mi smo si pa le predstavljali, da bomo vsaj pri naših oblasteh upoštevani glede zaslužka. Gledamo, kako se v gozdu zaposleni ljudje od drugod, dočim nas čaka tu za vsak košček kruha veliko domačinov. Prosimo bansko upravo, da upošteva v prvi vrsti nas domačine za vsa dela, za katera smo sposobni. Pri nas zaslužka ni, domače obrti ni, industrije je zelo malo, vsaj ta košček, ki se dobi, dajte nam domačinom!

Dolenja vas. Prejšnjo nedelje smo v dvorani imeli posebnost, kakršne pri nas še ni bilo. Prosvetno društvo iz Kočevja nas je obiskalo z nastopom spevoigre „Mlada Breda“. Naše ljudstvo je pokazalo, da razume tako gostovanje in je napolnilo dvorano. Pred igro je član kočevskega prosvetnega društva v poljudnem govoru prikazal lepoto narodnega blaga, to so pesmi, povesni in igre, med katerih najlepše spada „Mlada Breda“. Nastop, ponáša, petje v igri sami je bilo vse tako lepo izvršeno od vseh igralcev, da je bilo občinstvo kar očarano. Slovo Brede od doma je izvabilo mnogim solze v oči. Videli smo, kako so bili naši dragi gostje presenečeni nad udeležbo in gorkoto sprejema. Da, taki obiski ustvarjajo iskreno prijateljstvo, medsebojno spoznavanje in nudijo krepko pomoč kulturnemu delu naših Kočevskih Slovencev.

Zunanji pregled

Na zahodni fronti nič novega - uničevanje na morju

V bojih med Anglijo, Francijo in Nemčijo ni bilo na suhi fronti prav nobenih dogodkov. Ves teden se glasijo uradna poročila: Nič novega. Tudi borbe v zraku ni bilo v večjem obsegu. Le na morju traja neizprosnna borba dalje. Tako so Angleži izgubili kar tri podmornice, ki so se upale predaleč proti nemškimi obalam in so tamkaj zašle v nemško zaščitno omrežje, v katerega so se zapletle in so bile potem uničene. Nemci pa so v tem tednu izgubili dve podmornici, in sicer so eno potopili Francozi, eno pa angleški bombnik, tako da presega število potopljenih nemških podmornic po službenih angleških in francoskih podatkih že 40.

Rusi proti Fincem - Boji pri 58° mraza - 600 letal metalo bombe na neutrjena mesta in vasi

Na fronti med Sovjetijo in Finsko pa so se kljub strašnemu mrazu — na Finskem so zapisali pretekle dni 58 stopinj pod ničlo — boji razvijali ves teden. Kakor še vedno do sedaj, so Sovjeti želi same neuspehe. Po večdnevem boju sta se morali dve sovjetski diviziji (40.000 mož) pri Salli, to je na vzhodnem bojišču, umakniti, ker bi bili sicer spet obkoljeni, kakor so Finci do sedaj napravili že s tremi rdečimi divizijami. Ni še gotovo, če bo sovjetski umik zadesti nagel, da uidejo finskemu obkoljevanju. Na južni fronti, to je v ožini med jezerom Ladoga in Finskim zalivom, pa so Sovjeti pretekle dni bombardirali finske utrdbe, ki pa so odbile vsak napad. Sovjeti imajo tamkaj baje več sto tisoč mož, ki jih hočejo uporabiti, kakor hitro

bo vreme dopuščalo. Tudi borbe v zraku so bile izredno hude. Več sto sovjetskih letal — nekateri pravijo, da jih je bilo 400, drugi celo 600 — je preletelo Finsko in metalo bombe vse križem in tja v en dan, brez ozira na to, če padajo na vojaške naprave ali na civilno prebivalstvo. Sovjeti so se izkazali popolne barbare. Nekatera njihova letala so se spustila celo tako nizko, da so s strojnimi obstreljevali žene in otroke, ki so po ulicah bežali v zaklonišča. Metali so zažigalne bombe, ki so povzročile hude požare.

Pomoč Fincem - Italijanska legija in bombniki

Fincem prihaja na pomoč vedno več tujih prostovoljcev iz Švedske, Norveške, Danske, Amerike. Tudi Italija ima tamkaj že nekaj bombnikov ter „Garibaldijevo legijo“ prostovoljcev. Prav tako prihaja mnogo orožja iz Anglije in Francije. Pri Fincih raste upanje, da bodo vendarle vzdržali sovjetski naval, posebno še, ker za Stalinovim hrbtom vstajajo velike skrbi na mnogih drugih mejah Sovjetije, ne računajoč na znake nevolje, ki se je začela pojavljati med ljudstvom Sovjetske Rusije.

Zasedanje stalnega sveta Balkanskega sporazuma v Belgradu 2 februarja — Predsestaneke Gafencu in Cincar - Markovića v Vršču

Romunski zunanji minister Gregore Gafencu in jugoslovanski zunanji minister Aleksander Cincar-Marković sta se sestala dne 20. januarja v Vršču. Oba ministra sta razpravljala o vprašanjih v zvezi z organizacijo bližnjega zasedanja stalnega sveta Balkanskega sporazuma, ki bo 2. februarja v Belgradu.

Odnosaji med Romunijo in Madžarsko - vloga Jugoslavije

Najvažnejše poglavje v južnovzhodni Evropi so odnosaji med Romunijo in Madžarsko in Jugoslavija je v tem oziru sprejela zelo pomembno vlogo.

Romunija, ki je pred meseci še na to mislila, da bi se spričo madžarske nevarnosti raje pobotala s Sovjetsko Rusijo in ji morda celo vrnila Besarabijo, je sedaj, odkar so Sovjeti sprejeli poraz za porazom na Finskem, popolnoma drugih misli. Vendar pa bi Romunija, na katero pritiskajo kar od treh strani, namreč od madžarske, sovjetske in bolgarske, rada spoznala, kakšno stališče zavzemajo druge balkanske države glede njenih težav. Bolgarsko nevarnost je odstranila Turčija. To je bil uspeh obiska turškega državnika Menemendzoga v Sofiji. Proti sovjetski nevarnosti so edine vse balkanske države in tukaj ugibanja niso več potrebna. Glede madžarske nevarnosti pa je napravila učinkovit poskus nedavno Italija v Be-

netkah, toda glavna vloga posredovanja med Madžarsko in Romunijo bo pripadla le Jugoslaviji.

In Jugoslavija, ki je z Italijo v dobrih, z Madžarsko v dobro se razvijajočih prijateljskih odnosajih, je svoje posredovalno delo že začela. Jugoslavija bi rada čim prej prišla do uspešnega zaključka. Ni izključeno, da se jugoslovansko posredovanje ne giblje na črti nekega „turškega načrta“ to se pravi v tem smislu, da naj bi Romunija že sedaj priznala širokogrudno avtonomijo tistemu delu Erdelja, koder so naseljeni Madžari, kakor po Bolgarih naseljeni Dobrudži. Vse nadaljna vprašanja pa naj bi se preložila do zaključka vojne. Izgleda, da bo jugoslovansko posredovanje rodilo uspeh še pred balkansko konferenco.

Ciano vabi Gafenco v Rim

Italijanska prizadevanja, da se s posredovanjem Jugoslavije pride do zbližanja in sporazuma med Romunijo in Madžarsko, so običajna. Zaradi tega pričakujejo, da bo Italija sedaj storila korake, ki naj bi pomirili obe državi. Iz takojšnjih italijanskih krogov se sliši, da je grof Ciano povabil romunskega zunanjega ministra Gafenco, naj pride v Rim na razgovore. V Budimpešti gledajo s precejšnim nezaupanjem na prizadevanja Italije za ohranitev miru na Balkanu, ker ne verjamejo, da bi romunska vlada bila pripravljena tudi samo simbolično odstopiti nekaj svojega ozemlja.

Obrtnega vajenca

14letnega krepkega fanta, želi oddati v učenje slovenska delavska družina v Kočevju. Ponudbe na upravo „Kočevskega Slovence“.

Oznaniilo

Naznanjam vsem interesentom, da odslej tudi tiskam ročna dela.

Marija Šeško
izdel. perila, Kočevje.

Odvetnik

dr. Branko Premrou

naznanja, da je odprl v Kočevju svojo
odvetniško pisarno.

Pisarna je v prvem nadstropju gostilne „Harde“ (Verderber).

Kočevski Slovenec

Vljudno Vas prosimo, da zaostalo naročnino za leto 1939 in 1940 poravnate po priloženih položnicah čim preje!

Naša dobra knjiga

za vsakogar

178 skrbno izbranih kolekcij po izredno znižanih cenah.

- I. Mladinski spisi in slikanice
- II. Kolekcije za dijake
- III. Leposlovna dela
- IV. Jezikoslovje

- V. Znanstvena in poljudno znanstvena dela
- VI. Strokovno slovstvo
- VII. Gospodarske, gospodinske in praktične knjige
- VIII. Nabožno slovstvo

Cene so tako nizke, da jih bo zmogel vsak.

Izbira je pestra in bogata, da bo lahko vsak po svojem okusu in želji izpolnil svojo knjižnico.

Hočemo, da ostajajo ljubitelji lepe, dobre knjige zaradi težkih razmer brez duševne hrane.

Hočemo, da pride naša dobra knjiga v sleherno slovensko hišo; zato zahtevajte prospekte.

Jugoslovanska knjigarna - Ljubljana